

Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ

Η Πολιτιστική Κληρονομιά έχει σημασία για την Ευρώπη
Η Ευρώπη έχει σημασία για την Πολιτιστική Κληρονομιά

EUROPEAN
CULTURAL HERITAGE
SUMMIT 2025

EUROPA
NOSTRA
HERITAGE
AGORA

European
Heritage
Hub

EUROPA
NOSTRA

BRUSSELS MANIFESTO

Heritage Matters for Europe
Europe Matters for Heritage

EUROPEAN
CULTURAL HERITAGE
SUMMIT 2025

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Συγκεντρωμένοι στις Βρυξέλλες, στην καρδιά της Ευρώπης, από τις 12 έως τις 15 Οκτωβρίου κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης Κορυφής για την Πολιτιστική Κληρονομιά 2025, εμείς, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, επαγγελματίες της πολιτιστικής κληρονομιάς, φοιτητές και εθελοντές, καλλιτέχνες, ακαδημαϊκοί και υπέρμαχοι του πολιτισμού, επιβεβαιώνουμε ότι η κοινή πολιτιστική και φυσική κληρονομιά της Ευρώπης αποτελεί το θεμέλιο της συνοχής, της δημοκρατίας, της ευημερίας και της ανθεκτικότητάς μας.

Το σύνθημα της Διάσκεψης Κορυφής - «Η πολιτιστική κληρονομιά έχει σημασία για την Ευρώπη» - αποτελεί ταυτόχρονα πεποίθηση και έκκληση για δράση: η πολιτιστική κληρονομιά πρέπει να κατέχει κεντρική θέση στις ευρωπαϊκές στρατηγικές και προϋπολογισμούς, διαμορφώνοντας ένα καλύτερο μέλλον για την Ευρώπη και τους πολίτες της.

Η φετινή Σύνοδος Κορυφής στις Βρυξέλλες πραγματοποιήθηκε σε μια αποφασιστική στιγμή για την Ευρώπη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται να δημοσιεύσει την Πυξίδα Πολιτισμού για την Ευρώπη, παρέχοντας μια στρατηγική πορεία για τον τομέα του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ διαμορφώνουν το επόμενο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2028-2034 (ΠΔΠ), το οποίο θα καθορίσει τις φιλοδοξίες και τις επενδύσεις της ΕΕ στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά.

Καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχεδιάζει την πολιτιστική πυξίδα της, καθοδηγώντας την Ευρώπη προς μια κοινωνία που θα εδράζεται σε κοινές αξίες και πολιτιστική κατανόηση, επιβεβαιώνουμε τις οραματικές αρχές της Σύμβασης του Φάρο για την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς για την κοινωνία, η οποία εγκρίθηκε υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Εδώ και είκοσι χρόνια, η Σύμβαση του Φάρο τονίζει ότι η κληρονομιά δεν είναι απλώς η κληρονομιά του παρελθόντος, αλλά μια ισχυρή δύναμη που συνδέει τους ανθρώπους, ενισχύει τις κοινότητες και διαμορφώνει το κοινό μας μέλλον.

Η Πολιτιστική Πυξίδα για την Ευρώπη θα καθορίσει την κατεύθυνση, αλλά είναι ο φάρος της κληρονομιάς -μέσω της εμπειρογνωμοσύνης, της διαχείρισης, του πάθους και της ενεργού συμμετοχής μας- που φωτίζει την πορεία, μας βοηθά να πλοηγηθούμε στις προκλήσεις, όπως ο κοινωνικός κατακερματισμός και η πολιτική αντιπαράθεση, και διασφαλίζει ότι η κληρονομιά της Ευρώπης θα συνεχίσει να μας εμπνέει και να μας

καθοδηγεί προς ένα βιώσιμο μέλλον βασισμένο στην αλληλεγγύη, το διάλογο, τη συνοχή, την οικονομική ανάπτυξη, την ποιοτική απασχόληση και τις κοινές αξίες

Ένα ειδικό Ευρωβαρόμετρο¹, που δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2025, επιβεβαιώνει ότι οι Ευρωπαίοι εκτιμούν σε συντριπτικό βαθμό τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, με το 87% των ερωτηθέντων να συμφωνεί ότι πρέπει να έχουν πολύ σημαντική θέση στην ΕΕ. Το λαμβάνουμε ως εντολή να συνεχίσουμε το έργο μας, διασφαλίζοντας ότι οι φωνές των πολιτών ενημερώνουν και κατευθύνουν τις πολιτικές και τις δράσεις μας.

Οι εξελίξεις αυτές είναι κρίσιμες όχι μόνο για την Ευρώπη αλλά και για τον κόσμο, καθώς συμπίπτουν με δύο παγκόσμια ορόσημα: Mondiacult 2025 και COP30. Θα συνεχίσουμε να συμμετέχουμε σε αυτά τα παγκόσμια φόρουμ, συνεισφέροντας την τεχνογνωσία μας, μοιραζόμενοι τις εμπειρίες μας και συμβάλλοντας στον καθορισμό νέων κατευθύνσεων για τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και της δράσης για το κλίμα.

Μέσω μιας σειράς ολιστικών προσκλήσεων, καλούμε τους Ευρωπαίους, εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς ηγέτες, τους φορείς χάραξης πολιτικής, τους διαμορφωτές της κοινής γνώμης και την κοινωνία των πολιτών να αναγνωρίσουν την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά - τόσο την υλική όσο και την άυλη - ως στρατηγική προτεραιότητα για το μέλλον της Ευρώπης και των πολιτών της. Είμαστε έτοιμοι να ηγηθούμε, να καθοδηγήσουμε και να διασφαλίσουμε ότι ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά αναγνωρίζονται ως κεντρικοί μοχλοί ανάπτυξης ανθεκτικών, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμων κοινωνιών.

1. Πλοήγηση στην Ευρώπη: Culture Compass and Strategic Investment

Υποστηρίζουμε ότι ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά πρέπει να έχουν κεντρική θέση στη στρατηγική και τον προϋπολογισμό της Ευρώπης ως μέρος της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας. Καλούμε και βασιζόμαστε στην Πυξίδα Πολιτισμού για

¹ Το Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 562, το οποίο ενημερώνει για την Πολιτιστική Πυξίδα για την Ευρώπη, δείχνει ισχυρή υποστήριξη των Ευρωπαίων για τον πολιτισμό και την κληρονομιά (87%), την καλλιτεχνική ελευθερία (88%) και τις δίκαιες συνθήκες για τους καλλιτέχνες, ενώ τονίζει την ανάγκη για συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών για την προστασία των χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς, την καλύτερη πρόσβαση στις τέχνες και τον πολιτισμό και τη διασφάλιση δίκαιων όρων αμοιβής και εργασίας για τους εργαζόμενους στον πολιτισμό.

BRUSSELS MANIFESTO

Heritage Matters for Europe
Europe Matters for Heritage

EUROPEAN
CULTURAL HERITAGE
SUMMIT 2025

EUROPA
NOSTRA
HERITAGE
AGORA

European
Heritage
Hub

EUROPA
NOSTRA

να μας δείξει μια σαφή κατεύθυνση για το επόμενο ΠΔΠ ώστε να υλοποιηθούν συνεκτικές και επαρκείς επενδύσεις. Διεκδικούμε:

1. Μια ειδική διάσταση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς στο προσεχές ΠΔΠ, με δέσμευση 2% του προϋπολογισμού της ΕΕ για τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, που θα εδράζεται σε ένα ειδικό σκέλος του προγράμματος AgoraEU για τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, καθώς και μέσω της ενσωμάτωσης του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς σε άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα.
2. Ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά ως κορυφαία προτεραιότητα σε όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, αναγνωρισμένα ως ακρογωνιαίοι λίθοι του δημοκρατικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού μοντέλου της Ευρώπης, και εξασφάλιση της συνοχής των πολιτικών σε θέματα εδαφικής συνοχής, εκπαίδευσης, δράσης για το κλίμα, ψηφιακής μετάβασης, καινοτομίας και εξωτερικών υποθέσεων.
3. Ισχυρότερες συνέργειες σε όλα τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής (μέσω των μελλοντικών εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης), AgoraEU-Culture, Global Europe, Erasmus, το Ταμείο για την ανταγωνιστικότητα (μέσω του Digital και του Horizon Europe), τους μηχανισμούς πράσινης μετάβασης κ.λπ.
4. Χρηματοδότηση χωρίς αποκλεισμούς σε όλα τα επίπεδα, διασφαλίζοντας ότι οι επενδύσεις στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά δεν θα φτάνουν μόνο σε εθνικούς θεσμούς, αλλά και σε πόλεις, περιφέρειες και αγροτικές κοινότητες, καθώς και σε φορείς της κοινωνίας των πολιτών, αναγνωρίζοντας το ρόλο τους στην προώθηση της ένταξης, της δημοκρατίας και της αλληλεγγύης και δίνοντάς τους τη δυνατότητα να το πράξουν.

2. Ενδυνάμωση των ανθρώπων: Δεξιότητες και Καινοτομία για την Κληρονομιά

Η πολιτιστική κληρονομιά ευδοκimeί μέσω των ανθρώπων. Δεσμευόμαστε με τις γνώσεις, τη δημιουργικότητα και τις δεξιότητές μας (παραδοσιακές, ψηφιακές, διεπιστημονικές) για να διαφυλάξουμε την κληρονομιά και να γεφυρώσουμε την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της Ευρώπης:

1. Επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση** που περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων, από τη χειροτεχνία και τις κλιματικές λύσεις που

BRUSSELS MANIFESTO

Heritage Matters for Europe
Europe Matters for Heritage

EUROPEAN
CULTURAL HERITAGE
SUMMIT 2025

- βασίζονται στην κληρονομιά έως τις ψηφιακές δεξιότητες και τον αλφαριθμητισμό στην ΤΝ, από τη συντήρηση έως τις διοικητικές δεξιότητες.
2. Στήριξη της δέσμευσης των νέων, του εθελοντισμού και της συμμετοχής στην κοινωνία των πολιτών. Ενίσχυση των δικτύων πολιτιστικής κληρονομιάς που καθοδηγούνται από τη νεολαία και προώθηση της προσβασιμότητας σε χώρους, εκδηλώσεις και πρωτοβουλίες πολιτιστικής κληρονομιάς, διασφαλίζοντας ότι η συμμετοχή, η καινοτομία και η εμπλοκή στην πολιτιστική κληρονομιά είναι χωρίς αποκλεισμούς για όλους.
 3. Ανανεωμένη εστίαση στη διαγενεακή μάθηση, συνδυάζοντας την τεχνολογική νοημοσύνη με τη σοφία που ενσωματώνεται στις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες, από την προγονική νοημοσύνη (AI) στην τεχνητή νοημοσύνη (AI).
 4. Αναγνώριση των επαγγελματιών του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς ως βασικών συντελεστών της αειφορίας, της δράσης για το κλίμα, της ένταξης, της εδαφικής συνοχής, της ψηφιακής μετάβασης και της καινοτομίας.

3. Ζωντανά μνημεία και τόποι: Διαφύλαξη της υλικής κληρονομιάς

Η υλική κληρονομιά - τόσο η πολιτιστική όσο και η φυσική, από μνημεία και μουσεία μέχρι τοπία και ιστορικές πόλεις - αγκυρώνει την Ευρώπη στον τόπο και την ιστορία. Αποτελεί ζωτικό πόρο για την ενίσχυση των κοινοτήτων, την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και την υποστήριξη της ενσωμάτωσης και της διασύνδεσης:

1. Βιώσιμη ενεργειακά αποδοτική ανακαίνιση και προσαρμοστική επαναχρησιμοποίηση ιστορικών κτιρίων και χώρων ως μοντέλα για την πράσινη μετάβαση.
2. Επενδύσεις στη διατήρηση και τη βιώσιμη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς τόσο σε αστικό όσο και σε αγροτικό περιβάλλον, μεταξύ άλλων μέσω της ψηφιοποίησης.
3. Ενσωμάτωση της πολιτιστικής κληρονομιάς στον τοπικό και περιφερειακό σχεδιασμό, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού προσαρμογής και ανθεκτικότητας στο κλίμα, διασφαλίζοντας ότι η ανάπτυξη σέβεται την πολιτιστική σημασία και την κοινωνική αξία.
4. Συστηματική εφαρμογή των Αρχών Ποιότητας σε όλα τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα πολιτιστικής κληρονομιάς, πολιτιστικά και εδαφικά έργα,

BRUSSELS MANIFESTO

Heritage Matters for Europe
Europe Matters for Heritage

EUROPEAN
CULTURAL HERITAGE
SUMMIT 2025

EUROPA
NOSTRA
HERITAGE
AGENDA

European
Heritage
Hub

EUROPA
NOSTRA

ευθυγραμμισμένα με το Νέο Ευρωπαϊκό Μπαουχάους (NEB), τις αρχές της Συμμαχίας του Νταβός για τον Πολιτισμό του Δομημένου Περιβάλλοντος και το Μανιφέστο του Βουκουρεστίου που υιοθετήθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Αγοράς Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

4. Ζωντανές παραδόσεις και δεξιότητες: Γιορτάζοντας την άυλη κληρονομιά

Η άυλη κληρονομιά - οι παραδόσεις, οι γλώσσες, η μουσική, οι τέχνες, η αρχιτεκτονική και η χειροτεχνία μας - ζωντανεύει την ποικιλομορφία και τη δημιουργικότητα της Ευρώπης. Είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την υλική κληρονομιά, δίνοντας ψυχή σε ιστορικά μνημεία, τοποθεσίες και τόπους, ενσαρκώνοντας το πνεύμα του τόπου. Είναι μια ζωντανή αντανάκλαση των κοινών μας αξιών και της ποικιλομορφίας των τοπικών πολιτισμών και ταυτοτήτων, ενώ παράλληλα συμβάλλει σε ανθεκτικές κοινότητες, ενθαρρύνοντας την κοινωνική συνοχή, προωθώντας τη βιώσιμη ανάπτυξη και προάγοντας την ενσωμάτωση και τη σύνδεση:

1. Προστασία και προώθηση της άυλης κληρονομιάς - μουσική, τέχνες, προφορικές παραδόσεις και χειροτεχνία - με ιδιαίτερη προσοχή σε αυτές που κινδυνεύουν, λόγω κοινωνικών, πολιτικών ή περιβαλλοντικών πιέσεων που απειλούν τη συνέχεια της πολιτιστικής μετάδοσης και την άσκηση των πολιτιστικών δικαιωμάτων.
2. Σύνδεση της δημιουργικότητας με την πολιτιστική μετάδοση, ευθυγραμμιζόμενη με τις υπάρχουσες διακηρύξεις και συμπράξεις της Europa Nostra, όπως τα έγγραφα σχετικά με τη μετασχηματιστική δύναμη της μουσικής που δημοσιεύθηκαν από το Centre européen de la Musique και την πλατφόρμα MERITA.
3. Υποστήριξη της πολιτιστικής κληρονομιάς που καθοδηγείται από την κοινότητα, διασφαλίζοντας ότι οι ζωντανές παραδόσεις συνεχίζουν να εξελίσσονται μέσω της ενεργού συμμετοχής των πολιτών και της κοινωνίας των πολιτών.
4. Προώθηση των διεθνών ανταλλαγών και της συνεργασίας, επιτρέποντας στις κοινότητες σε όλη την Ευρώπη να μοιράζονται πρακτικές άυλης κληρονομιάς, να προωθούν τον διαπολιτισμικό διάλογο και να ενισχύουν την αμοιβαία κατανόηση των ζωντανών παραδόσεων.

BRUSSELS MANIFESTO

Heritage Matters for Europe
Europe Matters for Heritage

EUROPEAN
CULTURAL HERITAGE
SUMMIT 2025

EUROPA
NOSTRA
HERITAGE
AGGREGATOR

European
Heritage
Hub

EUROPA
NOSTRA

5. Η κληρονομιά ως γεφυροποιός: Διεύρυνση και Συνεργασία

Αναγνωρίζουμε ότι η κοινή κληρονομιά της Ευρώπης υπερβαίνει τα σημερινά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καλούμε την Ατζέντα Διεύρυνσης της ΕΕ και το νέο Σύμφωνο για τη Μεσόγειο να αντιμετωπίσουν τον πολιτισμό και την κληρονομιά ως γέφυρες διαλόγου και συνεργασίας που ωφελούν όλες τις υπό ένταξη χώρες και τα κράτη μέλη της ΕΕ στην οικοδόμηση της ειρήνης, την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και τις μεταρρυθμίσεις ως μέρος μιας διαδικασίας βασισμένης σε αξίες. Ζητούμε:

1. Ενσωμάτωση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς στις πολιτικές διεύρυνσης και γειτονίας της ΕΕ, προώθηση ουσιαστικών ανταλλαγών μεταξύ των κοινοτήτων και προώθηση των εταιρικών σχέσεων που βασίζονται στην ισότητα και τον αμοιβαίο σεβασμό.
2. Υποστήριξη περιφερειακών και διασυνοριακών έργων που προωθούν την κοινή διαχείριση και την αμοιβαία κατανόηση.
3. Αναγνώριση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως πλατφόρμα για τη συμφιλίωση, την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και τη δημοκρατική συμμετοχή τόσο στις υποψήφιες όσο και στις γειτονικές χώρες.
4. Προώθηση του διαλόγου και των ανταλλαγών μεταξύ της ΕΕ και των γειτονικών χωρών για την ενίσχυση των πολιτιστικών δεσμών και της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας.

6. Παγκόσμιες συνδέσεις: Κληρονομιά σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο

Πιστεύουμε ότι η ηγετική θέση της Ευρώπης στον πολιτισμό και την κληρονομιά πρέπει να αντιμετωπίσει τις παγκόσμιες προκλήσεις - από την κλιματική δράση έως την κοινωνική δικαιοσύνη με ισχυρή επιβεβαίωση και υπεράσπιση των πολιτιστικών δικαιωμάτων. Υπερασπιζόμαστε τον πολιτισμό και την κληρονομιά ως ζωτικούς πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης μετά το Mondiacult2025 και ενόψει της COP30.

Ζητάμε:

1. Την ενσωμάτωση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς στις διεθνείς ατζέντες της ΕΕ ως εργαλείων για τη βιωσιμότητα και τη διπλωματία, τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές επίπεδο.

BRUSSELS MANIFESTO

Heritage Matters for Europe
Europe Matters for Heritage

EUROPEAN
CULTURAL HERITAGE
SUMMIT 2025

2. Υποστήριξη ενός αυτοτελούς στόχου των Ηνωμένων Εθνών για την αειφόρο ανάπτυξη για τον πολιτισμό, αναγνωρίζοντας τον οριζόντιο αντίκτυπό του στην ευημερία, την ευημερία, την ισότητα, την ισότητα και την καινοτομία.
3. Ενίσχυση των πολιτιστικών εταιρικών σχέσεων της Ευρώπης, της διπλωματίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων με παγκόσμιους θεσμούς και δίκτυα, με τη συμμετοχή τόσο των δημόσιων αρχών όσο και της κοινωνίας των πολιτών.
4. Υπεράσπιση των πολιτιστικών δικαιωμάτων, διασφαλίζοντας ότι όλοι μπορούν να έχουν πρόσβαση, να συμμετέχουν και να επωφελούνται από την πολιτιστική ζωή και κληρονομιά.

7. Κληρονομιά για την ειρήνη: Μνήμη, ταυτότητα και ανθεκτικότητα

Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί τόσο ηθική όσο και στρατηγική επιταγή, ιδίως σε περιόδους πολέμου, κρίσης, πόλωσης και εκτοπισμού. Ενσαρκώνει τη μνήμη, την ταυτότητα και την ανθεκτικότητα - τα ίδια τα θεμέλια της ειρήνης. Ζητάμε:

1. Τη διασφάλιση της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς σε ζώνες συγκρούσεων και κρίσεων, διαφυλάσσοντας την για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές, μεταξύ άλλων και με ψηφιακά μέσα.
2. Αναγνώριση της ανάκτησης της πολιτιστικής κληρονομιάς ως αναπόσπαστο μέρος της οικοδόμησης της ειρήνης και της ανθρωπιστικής ανταπόκρισης - από την Ουκρανία² μέχρι τη Γάζα³ και πέραν αυτής.
3. Υποστήριξη της διπλωματίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πρωτοβουλιών για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις, με επικεφαλής ακαδημαϊκούς και εμπειρογνώμονες της κοινωνίας των πολιτών, για την προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης και την ενίσχυση των παγκόσμιων εταιρικών σχέσεων.
4. Προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως φορέα διαλόγου, που συνδέει τον πολιτισμό, την ενέργεια, την ασφάλεια, τη σταθερότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στις εξωτερικές σχέσεις της Ευρώπης.

² Η Europa Nostra έχει υποστηρίξει σθεναρά και επικροτεί την πρόσφατη ίδρυση του Ουκρανικού Ταμείου Πολιτιστικής Κληρονομιάς, το οποίο δημιουργήθηκε ως απάντηση στη συνεχιζόμενη καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ουκρανία.

³ Το πρόσφατο Σύμφωνο για τη Μεσόγειο θεσπίζει πλαίσια συνεργασίας με χώρες που βρίσκονται στη νότια περιοχή της Μεσογείου.

BRUSSELS MANIFESTO

Heritage Matters for Europe
Europe Matters for Heritage

EUROPEAN
CULTURAL HERITAGE
SUMMIT 2025

EUROPA
NOSTRA
HERITAGE
AGENDA

European
Heritage
Hub

EUROPA
NOSTRA

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ

Καλούμε τους ευρωπαίους ηγέτες —σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο—, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους διαμορφωτές της κοινής γνώμης και την κοινωνία των πολιτών να τοποθετήσουν την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά, υλική και άυλη, στο επίκεντρο του μέλλοντος της Ευρώπης, οικοδομώντας δυναμικές συνεργασίες ανάμεσα στις κοινότητες και τους θεσμούς, ώστε να ενισχυθούν η ένταξη, ο διάλογος και οι κοινές αξίες σε ολόκληρη την ήπειρο.

Καθώς η Ευρώπη διαμορφώνει τα επόμενα πολιτικά, θεσμικά, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά της πλαίσια, η κληρονομιά πρέπει να ιδωθεί όχι απλώς ως ανάμνηση του παρελθόντος, αλλά ως μια ζώσα δύναμη για την ειρήνη, τη δημοκρατία, την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα.

Η κληρονομιά ενώνει τους πολίτες της Ευρώπης, ενώ ταυτόχρονα τιμά και αναδεικνύει τον πλούτο των διαφορών τους. Διαθέτει εγγενή αξία και αποτελεί πηγή δημιουργικότητας, φαντασίας και καινοτομίας, αγκυρώνοντας τις κοινές μας αξίες σε μια εποχή βαθιών μετασχηματισμών.

Δεσμευόμαστε να προστατεύσουμε, να προωθήσουμε και να απελευθερώσουμε όλο το δυναμικό της κληρονομιάς — καθοδηγώντας την Ευρώπη προς τα εμπρός σαν φάρος, που φωτίζει τον δρόμο προς μια ασφαλέστερη, πιο ανθρώπινη και πιο ανθεκτική κοινωνία.